

EUGÈNE LABICHE

*Slaměný
klobouk*

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

STÁTNÍ DIVADLO V OSTRAVĚ

Premiéra 17. listopadu 1956 v Divadle Jiřího Myrona

EUGÈNE LABICHE

SLAMĚNÝ KLOBOUK

Vaudeville o 5 dějstvích a 8 obrazech

Upravili J. Voskovec a J. Werich
Hudba: Jaroslav Ježek

Režie: Mojmir Vyoral
Choreografie: Emerich Gabzdyl
Návrhy scén: Prof. J. Obšl a P. Herchl
Hlasový poradce: František Forman

Návrhy kostymů: Marie Stejskalová,
nositelka vyznamenání «Za vynikající
práci», a Josef Stejskal
Instrumentální skupinu SDO řídí:
František Čihánek

OBSAZENÍ:

Fadinard, ženich
Felix, jeho sluha
Vézinet, strýc a konšel

Emil, poručík spáhl na dovolené
Louisa, dáma své doby

Nonancourt, tchán Fadinardův
Helena, nevěsta
Bobin, bratránek
Klára, modistka
Tardiveau, obchodní sluha
Baronka de Champigny

Generál
La-Goulue, kankánová diva
Sluha u baronky

Beaupersuis, ministerský rada

Jiří Adamíra
Jiří Duras
Adolf Minský
Lubor Tokoš
Josef Langmiller
Vlasta Tolarová
Nadězda Letenská
Jan Matýsek
Milena Langrová
Radim Koval
Jiřina Fronková
Jiří Zvěřina
Táňa Hodanová,
zasloužilá umělkyně
Jaroslav Kníže
Ljuba Benešová
Lubor Tokoš
Mojmir Vyoral
Osvald Albin

Svatebčané, společnost u baronky, midnetky a tanečnice

Děje se v Paříži v roce 1900

Hlavní přestávka po 5. dějství

PAŘÍŽ 1900 OČIMA LIDÍ Z ROKU 1934

Když roku 1934 uvádělo Osvobozené divadlo vaudeville «Slaměný klobouk», rapsali Voskovec a Werich do úvodu hry:

Móda retrospektivy let devatenáctistých, která bují v posledních letech v Paříži a začíná pronikat i k nám, není zcela náhodným zjevem. Její nejpřístupnější stránka, totiž směšnost zastaralé módy a fotografií prvních automobilů jest jen povrchem složité přitažlivosti, která naši třicetiletou generaci vábí k tomuto »zlátému« věku našich rodičů.

1900 — doba něžných inženýrů konce století, ztracené dětství dnešního racionalistického pekla, dojemně naivní idyla, v jejímž lůně technické s knírkem a ve vysokých límecích ještě cudně halili své výpočty a parabely do plechových oblaků měděných snů. Arabesky a květy, hvězdy a vily, které na prahu železného století kul majitel huti ve výhni svého vousatého srdce pro krásnou přítelkyni v červených hedvábných punčochách.

Proč nás z roku 1934 toto zaslé 1900 tak drazdí? Snad je to proto, že vidíme v roce 1900, jakoby s pračí perspektivy, zárodky všeho toho, co dnes považujeme za krásné a za osklivé, že v něm hledáme dětinské rysy novorozeného století, jež zatím ve svých čtyřiatřiceti letech zmužnělo, zmoudřelo, zesílilo, ale také zehudlo a zesmutnělo.

Pokoušime se uvést na scénu 1900 tak, jak je cítíme. Nikoliv jako kresbu doby nebo kostymní hru, nýbrž jako obraz světa, který pro naši generaci pluje někde mezi vzpomínkami a historií a o němž nemůžeme s určitostí tvrdit, zda jsme jej včera spatřili, či zda se nám o něm zdálo.

Jedná se nám tedy v první řadě o 1900 a teprve pak o «Slaměný klobouk».

Po «Oslu a stínu», který byl primou a všeobecnou satirou, předkládáme vám lehkou grotesku a doufáme, že bude pochopen náš úmysl změnit stravu. Stanovisko je totéž. Paříž 1900 je stejně aktuální jako Abdera X let před Kristem (dějství «Osla a stínu»), díváme-li se na ni s živého jeviště roku 1934.

Uprostřed divadelní atmosféry této adaptace 1900, jež nás okouzila, snažili jsme se najít aktualitu v komickém srovnání světa našich otců se světem nás mladých. Budete se na tuto hru dívat z hledíste přes příkop hluboký čtyřiatřicet let a rádi bychom, abyste se bavili a mohli zároveň uvažovat o tom, proč za 1900 tolik dnes pykáme.

SLAMĚNÝ KLOBOUK

»Slaměný klobouk« je komedie - vaudeville. Vaudeville, který původně znamenal satirickou pouliční píseň, odvozuje svůj název od místa vzniku těchto písní: Vaux-de-Vire. V tomto městě žil v polovině 15. století francouzský básník Basselin, který jako předseda tamější veselé společnosti skládal pijácké a válečné písničky, pojmenované po místě vzniku — vaudevire, později vaudeville.

Největší doba rozkvětu vaudevillového žánru spadá ve Francii do let 1850 až 1870. Nejvýznamnějším francouzským tvůrcem vaudevillů byl Pařížan Eugène Labiche (1815—1888). Původně studoval na Collège Bourbon a École de droit, později psal do menších listů a věnoval se divadlu. Psal buď sám nebo se spolupracovníky. Vytvořil asi 175 komedií a vaudevillů, v nichž zobrazil život pařížského předměstí a drobné buržoasie. K jeho nejznámějším a nejoblíbenějším dílům patří »Slaměný klobouk«.

V Ostravě byl »Slaměný klobouk« po prvé uveden 17. října 1924. Představení Labichovy komedie, která měla velký úspěch, uvítal spisovatel a kritik dr. Vojtěch Martínek slovy: »Francouzský starý fraškář sáhl jistou rukou do klubka lidí, měšťáků i vesničanů, a roztočil je v divoký, zmatený vír; nešlo mu o nic jiného, než aby udivoval přívalem řeči a drastickou komikou situací. A tak jeho směšné figurky točí se a klopýtají, zuří a obelhávají se; každý jejich posunek je groteskně roztažen a řeč se rozlévá se štědrá nevybíravostí. Je to všechno potřeštěné, hlomozné, vymrskané do krajností — a přece fraškář ten mumrají drží v rukou a ovládá i nejuvolněnější vítr. To je Labichova fraška.«

Labichova komedie vznikla roku 1851. Největší popularity získala na scéně Osvobozeného divadla, kde však byla hrána v úpravě Voskovce a Weřicha, s hudbou Jaroslava Ježka. Hlavní dějová zápletka se slaměným kloboukem zůstala — avšak před očima diváků z r. 1934 ožila Paříž na přelomu století. V+W, vystupující v rolích poručíka Emila a ženicha Fadinarda, naplnili »Slaměný klobouk« satirickými a hudebními meziscénami, v nichž se zabývali aktuálními událostmi třicátých let. Od té doby postoupil vývoj u nás i ve světě milovými kroky vpřed. Mnohé ze satirických šlehů, obsažených v meziscénách, ztratily již na své aktuálnosti. I když tyto vložky dnes škrtáme, přejímáme »Slaměný klobouk« v úpravě Osvobozeného divadla, která Labichovu frašku, omládlou o půl století, přibližuje dnešnímu divákovi.

Uvedením »Slaměného klobouku« na ostravskou scénu chceme obohatit náš repertoár o žánr vaudevillu, pod jehož fraškovitým a zábavným povrchem je ukázán prázdný a mravně neodpovědný život francouzských měšťáků na přelomu dvou století.

HS

E. Labiche: Slaměný klobouk. Vydalo Státní divadlo v Ostravě. — Redakce: H. Šimáčková a Jos. Štěpánek, výtvarná spolupráce O. Schindler, fotografie Fr. Krasl. Vytiskly Ostravské tiskárny, prov. 02, Ostrava I.